

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van

[Persoon...](#)

T [Persoonsgegevens](#)

Datum

20 juni 2023

Referentie

39080959

Bijlagen

1. Kamerbrief 'Voortgang en
tussenevaluatie vervolgaanpak
laaggeletterdheid 2020-2024'

Intern OCW afgestemd

MPVO, SCM

**Interdepartementaal
afgestemd**

BZK, SZW, VWS

nota

Kamerbrief Tel mee met Taal

Aanleiding

In de bijlage vindt u de definitieve versie van de Tweede Kamerbrief 'Voortgang en tussenevaluatie vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024.' U krijgt nu als vervangend bewindspersoon de Kamerbrief ter ondertekening voorgelegd.

MPVO is eerder akkoord gegaan met de conceptversie van deze brief. Na zijn akkoord is de interdepartementale afstemming in gang gezet. De staatssecretaris van Cultuur en Media, de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn akkoord met de brief.

Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd op verzending van de brief naar de Tweede Kamer. De verzending dient plaats te vinden voor het zomerreces.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met:

- Ondertekening en verzending van de brief 'Voortgang en tussenevaluatie vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024' voor het reces. De onderliggende beslisnota's worden daarbij openbaar gemaakt.

Kernpunten

U bent eerder geïnformeerd over de inhoud van de brief. Samenvattend gaat de brief in op de volgende drie punten:

1. De resultaten uit de tussenevaluatie van de beleidsmonitor Tel mee met Taal 2020-2024
- Uit de tussenevaluatie blijkt dat er veel goed gaat, dat we op de goede dingen hebben ingezet in het programma, maar ook dat er punten zijn die de komende tijd extra inzet vragen. In de brief geeft u aan waar we de voornaamste energie in steken om nog betere resultaten te boeken met het programma. Deze punten gaan o.a. in op de subsidieregeling, het Expertisepunt Basisvaardigheden en professionalisering van de taalhuizen.
2. De nieuwe impulsen voor de gezinsaanpak, voor werkgevers en betere verbinding met de regionale arbeidsmarkt en het mbo
- Deze impulsen zijn eerder met MPVO, de VNG en stichting Lezen en Schrijven afgestemd. De impulsen gaan in op een versterking van de Gemeentelijke Gezinsaanpak, de sociaal ontwikkelbedrijven en het NGF LLO Collectief.
3. Doorontwikkelen naar een structurele en duurzame aanpak, ook na 2024

- In de brief wordt aangekondigd dat de regionale aanpak en de financiering via de WEB wordt behouden, in ieder geval t/m 2028.
- In de brief wordt aangekondigd dat de komende periode een verkenning wordt gestart om met de betrokken partners te kijken hoe de rol van gemeenten in de aanpak van laaggeletterdheid er na 2024 uit kan zien en welke ondersteuning daarbij nodig is.
- Met de verkenning kan invulling worden gegeven aan de wens van VNG om snel perspectief te krijgen op een structurele aanpak, liefst ook na 2028.

Toelichting

Proces

- De conceptbrief is na akkoord van MPVO richting uw collega bewindspersonen gegaan ter akkoord. Indien u akkoord gaat met de definitieve versie, kan de brief worden verzonden naar de Tweede Kamer.

Wijzigingen t.o.v. conceptversie brief (zie tweede word-bestand voor track changes)

- Op enkele redactionele wijzigingen na is de brief niet veranderd na het akkoord van MPVO. De inhoud is gelijk gebleven.

Openbaarmaking nota's ter besluitvorming – samenvatting besluitvormingsproces

- Deze alinea schetst hoe de voorliggende brief tot stand is gekomen.
- Op 22 november hebben we met MPVO gesproken over het programma TmmT. We hebben hierbij afgesproken een sessie op 2 februari 2023 te organiseren met de VNG, Divosa en stichting Lezen en Schrijven.
- Bij dit overleg was het doorzetten van de regionale aanpak via de WEB-middelen van belang. OCW is na het overleg aan de slag gegaan met het vervolg van de aanpak en wat gemeenten hiervan kunnen verwachten. VNG, Divosa en stichting Lezen en Schrijven zijn op verzoek van MPVO aan de slag gegaan met voorstellen voor extra impulsen voor de komende periode.
- Deze afstemming tussen genoemde partijen en de betrokken partijen heeft geleid tot de inhoud van deze brief.

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van

Persoonsg...

T Persoonsgegevens

Datum

7 april 2023

Referentie

Bijlagen

20022023 voorbereidende
notitie inzet OCW - VNG Divosa
en st. LES

nota

Vervolgnota n.a.v. sessie aanpak laaggeletterdheid 02-02-2023

Aanleiding

- Zoals afgesproken tijdens de sessie met de VNG op 2 februari jl., werken we met de VNG aan de uitwerking van de aanpak laaggeletterdheid. Dit in voorbereiding op de Kamerbrief met een beleidsreactie op de tussentijdse evaluatie van het huidige programma *Tel mee met Taal*.
- Inmiddels heeft de VNG een voorstel gedaan voor nieuwe impulsen in de aanpak en een positieve eerste reactie gegeven op het voorstel van OCW (basisaanpak).
- Met deze nota informeren wij u over de gezette stappen en leggen we u ter akkoord een aantal vervolgacties voor die nodig zijn om nog voor het zomerreces de Kamerbrief te versturen.

Gevraagd akkoord

Met deze nota vragen wij uw akkoord voor de volgende punten:

- *S* Het plannen van een concluderend vervolgoverleg met de VNG, uiterlijk in juni (evt. online), om de voorstellen voor de impuls en basisaanpak te beslechten.
- *S* De verdere uitwerking van de impuls, zoals door VNG voorgesteld, gericht op sociaal ontwikkelbedrijven en de uitbreiding van de Gemeentelijke Gezinsaanpak. *modi*
- Het vasthouden aan de voorgenomen inzet, zoals door OCW voorgesteld, specifiek voor; *→ wil hier nog wat sterker prestatie en monitoring proberen*
  - Het vastleggen van een informatieverplichting voor contactgemeenten als voorwaarde voor het ontvangen van WEB-middelen voor laaggeletterdheid. Daarbij gaat het om de zes basisindicatoren voor de monitor Landelijk Beeld Volwasseneneducatie (CBS). *invulling te geven kunnen jullie eens naar opties daarvoor kijken?*
  - Voorlopig geen ruimte te kunnen bieden in de bestedingsmogelijkheden van de WEB-middelen, hoogstens na een onderzoek naar het verwachte effect van verruiming.

Toelichting op de voorstellen van VNG en OCW

Nieuwe impuls, zoals door VNG voorgesteld:

- De VNG heeft op uw verzoek een inventarisatie onder haar leden uitgevoerd naar mogelijke impulsen in de aanpak laaggeletterdheid. Er zijn twee landelijke thema's waar energie op zit bij gemeenten en waar ze graag op in willen zetten. De VNG gaat hierbij uit van een extra eenmalige financiële bijdrage van **€1 miljoen** (€400.000 in 2024 en €600.000 in 2025). Dit kan worden gedekt uit het budget van TmmT.

1. **Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid:**

- In de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid (2020-2024) is een samenhangende lokale aanpak ontwikkeld met als doel meer taalarme gezinnen effectief te ondersteunen, zowel de ouders als de kinderen. Binnen deze aanpak ligt de regie bij gemeenten. Ook is er een belangrijke verbindende rol voor bibliotheken. Op dit moment wordt de aanpak uitgerold in 25 gemeenten.
- Aan dit project kan op twee manieren een impuls gegeven worden, namelijk;
  - Door een impuls in de breedte te geven, kunnen 15-20 meer gemeenten meedoen.
  - Door een impuls in de diepte te geven, kan er bij een aantal gemeenten méér worden gedaan en een verdiepingsslag worden gemaakt.

2. **Sociaal ontwikkelwerkbedrijven:**

- Nederland kent ongeveer 100 sociaal ontwikkelbedrijven. Naast de uitvoering van de WsW (Wet sociale werkvoorziening) houden zij zich sinds 2015 steeds meer bezig met een breed palet aan doelgroepen die onder de Participatiewet vallen. Hierbij gaat het om werk voor mensen bijvoorbeeld met een indicatie beschut werk en mensen die vallen onder de banenafpraak. In deze bedrijven kunnen mensen alsnog participeren en betaald werk verrichten.
- Een aantal sociaal ontwikkelbedrijven biedt al volop taalcursussen op maat aan hun werknemers en deelnemers om de stap naar de reguliere arbeidsmarkt en/of beroepsopleidingen te ondersteunen. De ambitie is om dit in alle ontwikkelbedrijven aan te bieden en een betere verbinding te leggen tussen taalbevordering en werk.

Onze reactie op deze voorstellen:

- Beide voorstellen zijn kansrijk om verder uit te werken en sluiten aan op de ideeën die ook tijdens de eerdere de sessie van 2 februari naar boven kwamen om in te zetten op preventie/gezinnen en toeleiding en verbinding met de arbeidsmarkt.
- Het voorstel is om beide voorstellen van de VNG te honoreren, gezamenlijk verder uit te werken en aan te kondigen in de Kamerbrief.
- Eerder besproken impulsen:
  - Een specifieke wijkenaanpak of een pilot daartoe heeft geen draagvlak bij de VNG omdat hiermee weer een nieuwe financieringsstroom wordt geïntroduceerd en in de meeste relevante wijken al onderdeel zijn van de regionale dan wel stedelijke aanpak.
  - De VNG is er daarnaast geen voorstander van grootschaliger in te zetten op impulsen als dit budget moet komen uit bestaande budgetten, zoals het WEB-budget. Impulsen met een veel langere

looptijd lopen vooruit op de besluitvorming over de ondersteuning voor de vervolgaanpak na 2024.

- Bestaande impulsen:
  - Zoals al in eerdere nota's aangekondigd zal er sowieso ook een regionale impuls zijn met middelen uit het Nationaal Groeifonds voor het LLO Collectief (gericht op begeleiden van laaggeletterden naar een plek op de arbeidsmarkt) en op digitale vaardigheden via taalwerkt.nl.

Voorstel van OCW voor basisaanpak:

- De VNG heeft positief gereageerd op ons voorstel voor de basisaanpak (bijlage) waarin o.a. wordt ingezet op vasthouden aan de financiering via de WEB aan de 35 contactgemeenten, ook na 2024 (en dus geen decentralisatie). De VNG legt het voorstel voor in de relevante commissies¹ op 13 en 20 april zodat ook bestuurlijk draagvlak verzekerd is.
- Ze verwachten op hoofdlijnen akkoord te gaan, waarbij met name het punt van het vasthouden aan de financiering via de WEB een belangrijke stap is die richting geeft voor de vervolgaanpak.
- De inschatting is dat ze op de volgende punten toch kritischer zullen zijn:
  - *Verruiming besteding WEB-middelen:* VNG wil graag de bestedingsmogelijkheden van de WEB-middelen (nu alleen voor cursusaanbod en niet voor coördinatie/werving) verruimen, wat een wetswijziging vergt. Veel gemeenten hebben op dit moment beperkte eigen middelen voor coördinatie en werving. Met als gevolg dat de aanpak van laaggeletterdheid niet van de grond komt, en zelfs WEB-budget voor cursussen niet wordt uitgeput.
  - Inzetten op verruiming zonder meer inzicht of dit ook het gewenste effect heeft is wat ons betreft echter geen optie. Het grootste risico hierbij is dat verruiming er vooral toe zal leiden dat (contact)gemeenten zelf minder investeren in coördinatie en werving waarmee het netto-effect vooral is dat er minder budget voor cursusaanbod beschikbaar is. De VNG vindt een onderzoek hiertoe waarschijnlijk niet nodig.
  - *Informatieverplichting:* Er is nu nog geen landelijk beeld van de inzet en bereik van de WEB-middelen. Er wordt gewerkt aan een monitor waar nu 22 van de 35 contactgemeenten aan meewerken. Het voorstel is om in een ministeriële regeling per 2024 vast te leggen dat alle gemeenten informatie aanleveren op de 6 basisindicatoren, zoals die nu in de monitor worden gevraagd. Dit is cruciaal om ook voor de lange termijn beter inzicht te krijgen in de effectiviteit en bereik van WEB-middelen. De achterban van de VNG is hier kritisch over.

---

¹ Commissies te weten Jeugd, Zorg en Onderwijs en Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie.

Datum
7 april 2023

Kamerbrief

- Met de voorgestelde impuls en de basisaanpak hebben we alle elementen voor een Kamerbrief. We leggen u graag deze maand (april) een uitgeschreven concept voor zodat ook de afstemming de andere departementen kan starten (BZK, SZW en VWS).
- Met deze Kamerbrief zal ook de tussentijdse rapportage van de beleidsmonitor mee naar de Tweede Kamer worden gestuurd. De tussentijdse rapportage wordt op korte termijn openbaar gemaakt op de website van Tel mee met Taal en het onderzoeksbureau, vanwege wettelijke publicatietermijnen die hiervoor gelden.

14/06: opmerkingen
mpvo bij bnf. nr: 38657936
+ nota. nr: 38649416
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
ID. nr.:

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Middelbaar Beroeps
Onderwijs

Van

Persoons...

T Persoonsgegevens

Datum

25 mei 2023

Referentie

38649416

Bijlagen

nota

concept kamerbrief Tel mee met Taal

Dank voor gedegen proces en
Voorstel. VNG hier ook blij
mee?

Aanleiding

Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg van 2 februari jl. met u, VNG, Divosa en stichting Lezen en Schrijven, hebben wij de afgelopen periode met uw instemming samen met deze partijen de punten met betrekking tot de basis van de aanpak van laaggeletterdheid en de nieuwe impulsen uitgewerkt in een kamerbrief. U bent hier in eerdere nota's over geïnformeerd. U ontvangt nu een concept van deze kamerbrief. Naast de basis van de aanpak en de impulsen, gaat de kamerbrief ook in op de resultaten van de tussenevaluatie van de beleidsmonitor Tel mee met Taal.

Heldere planning
en stappen 20.
- Nm een klein
note terminologie
"bala" C.F. tot
masterplan
+ 2 suggesties.

Gemeenten en andere betrokken partijen vragen al langere tijd om duidelijkheid over het vervolg van het actieprogramma en het wel of niet behouden van de regionale aanpak via de WEB. Daarom heeft het de voorkeur dat de kamerbrief voor het zomerreces wordt verzonden.

Gevraagd akkoord

- Graag uw akkoord op de inhoud van de conceptbrief.
- Graag ook uw akkoord op het mede-aanbieden van de brief door uw collega-bewindslieden van OCW, SZW, VWS en BZK. Op ambtelijk niveau zijn de departementen reeds akkoord.

Kernpunten

- In de brief wordt ingegaan op de volgende drie punten:
  1. De resultaten uit de tussenevaluatie van de beleidsmonitor Tel mee met Taal 2020-2024.
    - Uit de tussenevaluatie blijkt dat er veel goed gaat, dat we op de goede dingen hebben ingezet in het programma, maar ook dat er punten zijn die de komende tijd extra inzet vragen. In de brief geeft u aan waar we de voornaamste energie in steken om nog betere resultaten te boeken met het programma. Deze punten gaan o.a. in op de subsidieregeling, het Expertisepunt Basisvaardigheden en professionalisering van de taalhuizen.
  2. De nieuwe impulsen voor de gezinsaanpak, voor werkgevers en betere verbinding met de regionale arbeidsmarkt en het mbo
    - Deze impulsen zijn eerder met u, maar ook met de VNG en stichting Lezen en Schrijven afgestemd.

3. Doorontwikkelen naar een structurele en duurzame aanpak, ook na 2024
  - U heeft eerder besloten dat het te vroeg is om de WEB-middelen na 2024 over te hevelen naar de gemeenten en hen in de regie te zetten voor de aanpak van laaggeletterdheid. In de brief wordt daarom aangekondigd om de regionale aanpak en de financiering via de WEB te behouden, in ieder geval t/m 2028.
  - Daarnaast wordt in de brief aangekondigd dat de komende periode een verkenning wordt gestart om met de betrokken partners te kijken hoe de rol van gemeenten in de aanpak van laaggeletterdheid er na 2024 uit kan zien en welke ondersteuning daarbij nodig is.
  - In deze verkenning zullen we cf. uw verzoek ook een voorstel ontwikkelen voor een goede monitoring van resultaten en de mogelijkheden om daar sterker op te gaan sturen, vanuit heldere doelen. Hiervoor kan worden voortgebouwd op de monitoring die in het lopende programma is opgebouwd (monitoring van aanbod/output) en ervaringen die in het LLO collectief worden opgedaan met effectmonitoring (impact/tevredenheid).
  - Met de verkenning kan invulling worden gegeven aan de wens van VNG om snel perspectief te krijgen op een structurele aanpak (liefst ook na 2028). U zou de voortgang van de verkenning bijvoorbeeld in het najaar kunnen bespreken, ter invulling van uw eerdere afspraak met VNG, Divosa en stichting Lezen en Schrijven om elkaar nogmaals te treffen om te spreken over een heldere structuur voor de toekomst.